

de eene zijde, dat De Herder zijne gemeente verlaten had, roemt hij zelf in de vrijheid, die hij door het optreden der classis verworven had, ontslagen beschouwde De Herder zich toch nog niet, ja, er is zelfs nog heel wat onderhandeld over zijn weder in dienst treden te Bleiswijk. Wel had de classis besloten, dat, zoolang hij bij zijne procedure bleef, hij niet tot eenig deel van het predikambt kon worden toegelaten, maar in het voorjaar van 1671 zijn de onderhandelingen weder aan den gang.

Vreemd was ook de houding der burgerlijke overheid. De Herder hield conventikels, en in de classicale vergadering van 19 Januari 1671 werd bericht, dat hij zich trachtte te vereenigen met de „independenten” te Rotterdam. Het is niet onwaarschijnlijk, dat wij bij die independenten te denken hebben aan de Kwakers. In elk geval hielden dezen tot 1675 hunne vergaderingen te Rotterdam en dat er tusschen hen en De Herder eenig verband bestaan heeft, leeren de Rotterdamsche kerkeradsnotulen, waar beiden soms in één adem genoemd worden, bij voorbeeld op 25 April 1674: „Men sal vernemen na de vergaderinge van De Herder en van de Quakers op de Blaeck: yder van de leden des kerckeraets werd gelast daer in syn devoir te doen; oock nader informeren van de Socinianen op Quakernaet”, terwijl 24 Mei 1674 opgewekt wordt, „om te waken tegen de quakers en D. de Herder”. Bevreemden kan ons dit niet, daar er ontegenzeggelijk punten van geestverwantschap tusschen De Herder en de Kwakers bestonden. Klaagde men bij burgemeesters van Rotterdam, dan antwoordden dezen ¹⁾ in deze zaak niets te kunnen doen, tenzij de classis zulke informaties wilde geven, waaruit blijken kon, dat de voorwendsels van De Herder valsch waren en dat de classis hem zijn dienst niet ontnomen heeft. Met de regeering zijn de onderhandelingen voortgezet. In de buitengewone classicale vergadering van 16 Februari vroegen de burgemeesters van Rotterdam of het niet mogelijk zijn zou De Herder te Bleiswijk te herstellen. Tot overeenstemming kwam men niet, want de Doop bleef het groote struikelblok.

Toch krijgt men den indruk, dat de burgemeesters van Rotterdam de zaak wel gaarne ten gunste van De Herder beslist wenschten te zien en dat dezen niet voor eenige concessies terug schrik-

---

1) Classicale vergadering van 19 Januari 1671.